

Uppgiften

Eleverna ska utföra en färgförändrande behandling. Som färgförändrande medel används blonderingspulver blandat med olika styrkor på väteperoxid (1,9%, 4%, 6%, 9% och 12%). Färgförändringen skall utföras med slingor som dras upp ur en hättan. Innan behandlingen ska eleverna plocka fram relevanta verktyg samt skyddsutrustning. Eftersom eleverna inte utfört så många liknande behandlingar får de hjälp vid tillredningen av blonderingsblandningen av läraren. De blir tilldelade olika styrkor för att sedan kunna jämföra de olika resultaten. Vid appliceringen fick de ta hjälp av varandra för att resultatet skulle bli mer jämt över hela huvudet. Under tiden som blonderingsblandningen verkar får de svara på två frågor som gärna fick jämföras med andra behandlingar som de tidigare provat på:

- Hur kändes det att dra upp slingor i hättan?
- Hur gick det att applicera blonderingen på slingorna?

När verkningstiden är slut ska blandningen sköljas bort, hättan dras av och dockans hår ska tvättas igenom ordentligt. Efter detta ska håret volymfönas, gärna med lite rörelse i längderna så att färgskiftningarna kommer fram. När dockan är färdig skall ytterligare frågor besvaras:

- Hur kändes det att skölja ur? (Skölja, ta av hättan osv)
- Hur tycker du resultatet blev?

Även dessa frågor fick gärna jämföras med tidigare utförda behandlingar.

Nedanstående punkter är vad undervisningen i kursen Frisör 2¹ ska behandla. De delar som är fetmarkerade är vad som behandlas i det aktuella momentet.

- Tekniker och metoder för att utföra enklare dam- och herrklipptechniker. I samband med det behandlas terminologi samt skiss- och ritteknik.
- **Designtechniker på korta och långa hår.**
- Strukturförändrande behandlingar, till exempel traditionella och nya permanenttekniker.
- **Planering av tidsåtgång samt beräkning och val av material till arbetet.**
- **Terminologi** samt skiss- och ritteknik **för att beskriva idéer, process och resultat.**
- **Tekniker och metoder vid färgförändrande behandlingar. I samband med det behandlas färgkunskap.**
- **Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.**
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- **Hantering och vård av maskiner och verktyg.**
- **Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.**
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete och försäljningstekniker, till exempel kundbemötande.

Bilderna nedan visar olika elever när de utför momentet i olika skeden. De två första visar den del där slingorna ska tas ut. Den tredje visar applicering av blonderingsblandningen och i den sista bilden ser vi en avslutande föning.

¹ För kursens centrala innehåll och kunskapskrav se bilaga 1.

Bedömning

De två första bilderna visar en del av momentet i samma skede. Där kan man se att eleven på bild ett visar att "Eleven organiserar och genomför sitt arbete med säkerhet. Efter samråd med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån materialens egenskaper och den tänkta slutproduktens kvalitet och estetiska utformning.", vilket är en A-kvalité. Eleven visar upp ytterligare en A-kvalité i hanteringen av verktygen (virknålen); "I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med mycket gott handlag." I den andra bilden visar eleven att den inte "arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt", vilket är ett kriterium för E-nivån, genom att strunta i att använda stativ. I den tredje bilden applicerar eleverna blonderingsblandningen. Vi ser att de använder korrekt skyddsutrustning i form av handskar och skyddsförkläde (det sistnämnda syns dock inte på bilden). Detta är ett kriterium i samtliga kunskapsnivåer. Eleven i sista bilden utför en föning på den färdigslingade dockan. Föningen är inte riktigt en s.k. volymföning där håret ska vara i en 90° vinkel från hårbotten. Därför anser jag att "Eleven använder med viss säkerhet tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet som fungerar väl i det avsedda sammanhanget", vilket är en C-kvalité. Slingorna som denna elev gjort är mycket väl gjorda. Därmed uppnår eleven A-kvalité genom att "Eleven organiserar och genomför sitt arbete med säkerhet. Efter samråd med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån materialens egenskaper och den tänkta slutproduktens kvalitet och estetiska utformning."

Utvärdering

Eleverna fick svara på ett antal frågor under arbetets gång (se ovan). Detta gjorde så att de även hade möjlighet att nå upp till målet "utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat" i det centrala innehållet. En elev svarade såhär på frågorna; "Det var ganska krångligt. När man drog upp en slinga så kom det ut mer och mer hår och det blev trassligt! Men om håret är utrett innan så är det ganska enkelt när man får in tekniken. Det var svårt att få blekningen överallt och det kändes som att blekningen försvann när man drog flera gånger. Det gick bra att skölja ur. Allt gick bort lätt och håret trasslade inte. Resultatet blev bra för att vara första gången, det sa DU, (lärarens namn) också faktiskt. Så tänk hur bra det kommer bli när vi har övat!". Resonemanget visar på att "eleven beskriver utförligt sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med enkla omdömen. Beskrivningen innehåller välgrundade förslag på förbättringar av arbetsprocessen", vilket är en C-kvalité. För att nå A-kvalité på sin utvärdering kunde eleven gett lite mer förslag på hur det skulle kunna göras i framtiden, då det som skiljer A från C är att eleven även ska ge nyanserade förslag. En annan elev skrev att "Det var lätt att dra upp slingor tack vare tidigare träning, men jag och (kompis namn) tog inte uppgiften så seriöst och förstod inte att vi skulle göra slingor förrän vi var klara så vi tävlade bara om att göra så många slingor som möjligt snabbare än alla andra. Våra slingor blev därför väldigt olika i tjocklek/mängd med hår. Att applicera blev svårt pga den stora skillnaden på slingorna. Och det tog längre tid än jag hade velat. Att skölja ur gick bra och resultatet blev fint." Denna elev visar E-kvalitén "eleven beskriver

översiktligt sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med enkla omdömen. Beskrivningen innehåller enkla förslag på förbättringar av arbetsprocessen.”. Om eleven fortsatt sin tankebana om hur han/hon kan göra nästa gång hade eleven kunnat visa en högre kunskapsnivå. En tredje elev har gjort sin utvärdering utan förslag på förbättringsåtgärder och saker att tänka på, vilket gör att han/hon inte når upp till E-kvalité. I kriteriet i E-nivån står att eleven ska ge ”enkla förslag på förbättringar av arbetsprocessen”. Eleven har skrivit följande; *”Det var lätt att göra slingor, men det tog tid. Det var kul och enkelt att applicera. Det var lätt att skölja ur men svårt att ta av hatten. Resultatet blev sjukt snyggt jämfört med folieslingor”*. Eleven har gjort en enkel jämförelse, men utvärderingen är inte tillräcklig för att nå E-nivå.

I och med att eleverna inte arbetat så mycket med färgförändringar i praktiken så var det intressant att följa just detta. Att göra utvärderingar av sitt resultat är något som eleverna alltid gör i samband med hantverkslektionerna så att vissa inte var så omfattande både förvånade mig och inte. Jag kan förstå att man tycker det räcker med svar på frågorna, men samtidigt så vet jag att de är medvetna om vad som krävs för högre nivåer.

Frisör 2, 200 poäng

Kurskod: HAVFRI02

Kursen frisör 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befästs grundkunskaper i ämnet.

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tekniker och metoder för att utföra enklare dam- och herrklipptechniker. I samband med det behandlas terminologi samt skiss- och ritteknik.
- Designtechniker på korta och långa hår.
- Strukturförändrande behandlingar, till exempel traditionella och nya permanenttekniker.
- Planering av tidsåtgång samt beräkning och val av material till arbetet.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idéer, process och resultat.
- Tekniker och metoder vid färgförändrande behandlingar. I samband med det behandlas färgkunskap.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering och vård av maskiner och verktyg.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete och försäljningstekniker, till exempel kundbemötande.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven tolkar **i samråd** med handledare arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö. I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet enkla** beräkningar.

Eleven använder **i samråd** med handledare **och med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat **med en** teknisk och estetisk kvalitet **som går att använda i det avsedda sammanhanget**. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven **i samråd** med handledare eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta **facktermer**.

Eleven använder **i samråd** med handledare digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i **bekanta** försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven tolkar **efter samråd** med handledare arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån **materialens**

egenskaper och den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat **med en** teknisk och estetisk kvalitet **som fungerar väl i det avsedda sammanhanget**. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven **efter samråd** med handledare eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant **fackspråk**.

Eleven använder **efter samråd** med handledare digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder. **Eleven utvärderar sin egen arbetsmiljö med enkla omdömen samt ger välgrundade förslag på förbättringar av arbetsmiljön.**

Eleven agerar kundorienterat i **bekanta** försäljnings- eller servicesituationer, **tar egna initiativ** samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven tolkar **efter samråd** med handledare arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån **materialens egenskaper och** den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet komplexa** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat **som uppfyller höga krav på** teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven **efter samråd** med handledare eventuella problem som uppkommer, **efter att ha övervägt alternativa lösningar**. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av, **och alternativa tillvägagångssätt i**, arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant **fackspråk**.

Eleven använder **efter samråd** med handledare digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder. **Eleven utvärderar sin egen arbetsmiljö med nyanserade omdömen samt ger välgrundade och nyanserade förslag på förbättringar av arbetsmiljön och hur hon eller han själv kan bidra till dessa.**

Eleven agerar kundorienterat i **nya** försäljnings- eller servicesituationer, **tar egna initiativ** samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande **och ger förslag på alternativa tillvägagångssätt i agerandet**.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Vi har valt att redovisa [REDACTED] bedömningsunderlag och utveckla det till en så komplett bedömningsprocess som möjligt utifrån Matlagningskunskap 1 MALMAL01. Situationen vi bedömer är ett undervisningspass på 2 timmar där eleverna har fått i uppgift att laga husmanskost. Vi har skrivit de olika målen/syften som ingår i varje bild, vidare följer en förklaring till hur bedömningen kan gå tillväga i förhållande till kursens kunskapskrav. Bedömningen baseras på lärarens observationer, elevens egen utvärdering samt lärarnas utvärdering. I utvärderingarna fanns kriterierna: MEP (planering/förberedelser), Ordning och reda, Hygien, Arbetsgång, Smak och Utseende där eleverna fick gradera sig själva (Se bilaga).

För att knyta direkt till kursmålen i Matlagningskunskap behandlar lektionen:

1. Förmåga att planera och organisera matlagning inom olika verksamhetsområden.
2. Förmåga att tillaga välsmakande och estetiskt tilltalande anrättningar utifrån trend och tradition samt att använda och vårda redskap, maskiner och annan utrustning
6. Förmåga att arbeta på ett hygieniskt, ergonomiskt och säkert sätt.
8. Förmåga att utvärdera utfört arbete och resultat (ej med i matlagning 1 men kommer i matlagning 2)
9. Förmåga att samarbeta och kommunicera med andra

Bildsekvens 1.

1. Förmåga att planera och organisera matlagning inom olika verksamhetsområden.
2. Förmåga att arbeta på ett hygieniskt, ergonomiskt och säkert sätt.
3. Kunskaper om lagar och andra bestämmelser om hygien, arbetsmiljö och säkerhet.

Bild 1

Bild 2

Bild 3

För betyg A krävs: Eleven planerar och organiserar **efter samråd** med handledare matlagningen. Eleven tillagar metodiskt, hantverksmässigt och **efter samråd** med handledare maträtter med **god** kvalitet när det gäller smak och utseende.

Eleven arbetar på ett hygieniskt, ergonomiskt och ekonomiskt sätt samt motiverar **utförligt** arbetssättet utifrån lagar och andra bestämmelser om hygien, arbetsmiljö och säkerhet.

Elevens förmåga att läsa ett recept och planera sin arbetsgång i förhållande till tiden, här 2 timmar. På bilden nedan ser man en elev som har planerat sin arbetsgång och påbörjat med att hacka den planerade mängden lök. Att det hela tiden ska vara rent och snyggt under tiden man arbetar ser vi på bilden bredvid. Här kan vi även bedöma hur eleven handskas med den vassa kniven, hur han hackar löken. På bild 3 ovan kan vi se hur en eleven kan hantera en ugnstermometer, hur väl eleven vårdar denna utrustning eller använder sig av det på rätt sätt.

Vi anser att eleven visar A kvalitet i sitt arbete, dock är det omöjligt att vid endast ett lektionstillfälle täcka alla delar. I bild 2 (ovanför) ser man hur eleverna kontrollerar varandras egen kontroll och hygieniska arbete. Inom kök är det viktigt att ta vara på sin kropp då det är en slitsamt arbete, därav är

ergonomi en viktig del. Eleven i bild 1 ovan skulle kunna förbättra sin ergonomiska ställning genom att lägga en extra skärbräda under och på så vis höja sin arbetsyta. Till skillnad från bild 1 ovan anser vi att bild 3 inte ligger på en A nivå, denna bild har vi för att visa vad en E nivå innebär. Eleven endast har koll på att han ska kontrollera temperaturen på biffen men runt omkring sig har han kaffemugg, hackad lök på skärbrädan som han ställer den varma plåten på samt knivar som ligger och skräpar på bänken.

Bildsekvens 2.

1. Förmåga att tillaga välsmakande och estetiskt tilltalande anrättningar utifrån trend och tradition samt att använda och vårda redskap, maskiner och annan utrustning.
2. Förmåga att samarbeta och kommunicera med andra

Bild 1

Bild 2

Betyg A □ Eleven samarbetar och kommunicerar **med säkerhet** med andra. När eleven samråder med handledare bedömer han eller hon **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

I arbetet använder eleven med **mycket gott** handlag vanliga grundläggande metoder, redskap, maskiner och annan utrustning som är lämplig för uppgiften.

Betyg C □ Eleven tillagar metodiskt och hantverksmässigt och **efter samråd** med handledare maträtter med **tillfredsställande** kvalitet när det gäller smak och utseende.

På bilderna ser man en elev som smakar av sin mat och bredvid ser man att hon har lagt upp den färdiga maten på ett estetiskt tilltalande sätt. Kommunikationen här är väldigt viktig, då eleverna samarbetar två och två.

På punkt 2 ligger eleven till viss del på A nivå och C nivå, därav har vi satt betyget B på denna punkten. Motiveringen till detta är att dillköttet inte ska brynas innan utan kokas så att det inte får den bruna färgen. När det gäller samarbete ligger eleven på A nivå,

Återkopplingen

I detta fall sker återkopplingen genom formativ bedömning under pågående undervisningspass där läraren går runt och ställer frågor till eleverna angående arbetsgången, varför har du valt det köttet, vad står det i receptet, du kanske kan tänka på det här, osv. Den sker också då elev och lärare diskuterar kring elevens egen utvärdering samt jämför den med vad lärarna har skrivit (Se bilder nedan).

Syftet med lektionen var att pusha eleverna och bygga upp lite självförtroende.

Lärarna gav eleverna få instruktioner och lite tid, som sedan användes som en "ursäkt" där det inte gick som det skulle och misstag skedde.

Elevutvärdering/bedömningsmall

UPPGIFT:

Kriterier	Anteckningar	Betyg/Omdöme
MEP		
ORDNING OCH REDA		
HYGIEN		

SMAK		
UTSEENDE		
ÖVRIGT		

FÖR ATT VIDARE UTVECKLA DENNA MATRIS VILL VI INFOGA KUNSKAPSKRAVEN NEDAN, SÅ ELEVEN KAN KOPPLA DESSA MED SINA EGNA OMDÖMEN.